

Конспект за кандидат-докторантски изпит по „Логика в континенталната традиция“

1. Абстрактно и конкретно твърдение. Системни категории в спекулативната логика..
2. Понятието като обединяващ елемент на спекулативната логика. Три значения на термина „понятие“. Разлика между сетивност, представа и понятие. Спекулативно разбиране за истината.
3. Разсъдъчно, негативно диалектическо и положително разумно или спекулативно мислене. Метафизика, емпиризм, непосредствено знание от логическа гледна точка.
4. Привидност (основание), явление, действителност.
5. Субективно и обективно понятие; идея. Отношението между общо, частно и единично в умозаклучението. Спекулативно съждение.
6. Кръгово разсъждение и телеология. Изясняване на спекулативния подход към логиката.
7. Логиката на въпроса и отговора. Съотношението между херменевтичен опит и спекулативна логика. Безкрайно отношение между текст и контекст в херменевтичния кръг.
8. Диалектическа логика. Всеобщо, частно (особено) и единично; абстрактно и конкретно в диалектическа перспектива. Превърната форма—ключ към диалектическата логика. Противоречията в диалектическата логика. Индуктивен, дедуктивен, традуктивен и абдуктивен извод.
9. Обща и трансцендентална логика. Аналитични и синтетични положения. Логическа функция на разсъдъка в съжденията. Дедукция на чистите разсъдъчни понятия. Принципи на трансценденталната дедукция. Логическа форма на съжденията и трансцендентална аперцепция. Приложение на категориите върху предметите на опита—трансцендентален схематизъм.
10. Правило и въображение като основа за съдене. Извършване на изводи в различни фразови режими.
11. Обосноваване на логиката чрез естествената светлина на разума, яснотата и отчетливостта. Изпълнена интенция и значение. Означаване и значение. Идеално единство на видовете и теории на абстракцията. Независими и зависими значения.
12. Идеализиращите предпоставки на логиката и тяхната конститутивна критика. Критика на логическите принципи от позициите на очевидността. Типове очевидност. Измамна очевидност. Очевидност, съществуване, истина.
13. Теорията на предпредикатния опит като начало на теорията за съдението. Светът като хоризонт на възможността за конституцията на смисъла на съжденията. Единство на ейдетичния и генетичния метод. Тетичен предмет и ентелехия.
14. Трансценденталният критицизм като интерсубективност. Изпълване на интенционалността чрез феноменологичен критицизм.
15. Апофантично и херменевтично „като“. Логическа валидност и онтологична истина. Обща структура на съдението. Истината като съждение и истината като откритост на битието. Подръчни предмети, налични неща, формални обекти. Логическото в телеологичната кръговост на екстатичния хоризонт на

темпорализиращото трансцендиране на Dasein като битие-в-света-заедно-със-другите.
16. Метафизически и логически аспекти на закона за достатъчното основание. Ролята на историчността при достигане на автентично екзистирание и истина. Настройка и модуси на екзистирание. Преодоляване на познавателното субект-обектно отношение.
17. Онтологическа и логическата страна на въпроса за нищото: отрицание, битие, отрицание, истина.
18. Историчност, темпоралност, кръговост. Принципът на последственост: типове „изводимост“: „за да“, „каузалност“ („ако, то“), Същинската истина като откритост на битието и едностранчивата истина на съждението.
19. Логиката като въпрос за същността на езика, човека и историята. Калкулиращо и автентично мислене. Логос и знаков /символен/ език. Взаимна обусловеност между херменевтика и феноменологична логика.

Библиография

Основна:

Х.-Г. Гадамер, „Истина и метод“, превод от немски и послеслов Димитър Денков, Плевен, Евразия-Абагар, 1997.

Р. Декарт, „Разсъждение за метода“, „Метафизически размишления“ в: „Избрани философски произведения“, превод Донка Меламед, встъп. студия Кирил Делев-Дарковски, София, Наука и изкуство, 1978.

И. Кант, „Трансцендентална логика“, в: „Критика на чистия разум“, превод от немски и встъп. студия Цеко Торбов, София, Издателство на БАН, 1967.

Пол Рикъор, „От текста към действието“, прев. Жана Дамянова, София, Наука и изкуство, 2000.

Мартин Хайдегер, „Битие и време“, София, Изток-Запад, превод Цочо Бояджиев, 2020.

Мартин, Хайдегер, „Същности“, състав. и прев. от нем. Димитър Денков и Христо Тодоров, София: ГАЛ-ИКО, 1993.

Хегел, Георг Вилхелм Фридрих, „Логика“, Енциклопедия на философските науки, Т. 1, встъп. студия, прев. от нем., обясн. бел. Генчо Дончев, София: ЛИК, 1997.

„Логика като философия“, Александър Гънгов и Дарин Дросев, съставители, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019.

Александър Гънгов, „Кръговостта във философската логика на континенталната традиция“, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2023.

M. Heidegger. *The Metaphysical Foundations of Logic*. Bloomington: Indiana University Press, 1984.

E. Husserl. *Logical Investigations*, Volume 1-2. London: Routledge, 2001.

Edmund Husserl. *Formal and Transcendental Logic*. Springer, 1977.

E. Husserl. *Experience and Judgment*. Evanston: North Western University Press, 1973.

Допълнителна:

Ангел Бънков, „Основни етапи в развитието на диалектичката логика“, София, Наука и изкуство, 1987. Ангел Бънков, Логиката на Хегел и диалектическият материализъм. София, 1977.

Деян Деянов, „Увод в логиката и методологията на хуманитарните науки“, Пловдив, Пловдивско университетско издателство, 2001.

Генчо Дончев, „Хегел и неговите предшественици“, София, Наука и изкуство, 1982.

Стефан Пенев, „Диалектическият логос на религията“, София, Пропелер, 2015.

Иван Пунчев, „Увод в системата на диалектичката логика“, част IV, София, Фондация „Земята и хората“, 2015.

Янко Стоянов, „Хегел“, София, Лик, 1996.

Александър Гънгов, „Ролята на свободната воля в Декартовата логика“, сп. Философски алтернативи, т. VI, кн. 2, 1997, с. 29–33. Александър Гънгов, „Р. Декарт: Времева твърдост“, сп. Философия, № 6, 1996, с. 73–78.

Stephen Houlgate. *Hegel on Being*. Bloomsbury Publishing, 2021.

Suzanne Bachelard. *A Study of Husserl's Formal and Transcendental Logic*. Northwestern University Press, 1990.

Hans-Georg Gadamer. “The Idea of Hegel’s Logic” in *Hegel’s Dialectics: Five Hermeneutical Studies*, translated and with an introduction by P. Christopher Smith. New Haven and London: Yale University Press, 1971.

Denis Fiset. *Husserl’s Logical Investigations Reconsidered*. Kluwer Academic Publishers, 2003.

Thomas Fay, *Heidegger: The Critique of Logic*. The Hague: Martinus Nijhoff, 1977.

Greg Shirley. *Heidegger and Logic: The Place of Logos in Being and Time*. Continuum, 2011.

2.02.2025 г.

Съставил: проф. дфн Александър Л. Гънгов